శ్రీమతి పుత్తహొన్నమ్మ

వర్సెస్

సి. గంగాధర మూర్తి మరియు ఇతరులు

ఫిబ్రవరి 2, 1996

[కె. రామస్వామి మరియు జి. బి. పట్టనాయక్, న్యాయమూర్తులు]

కర్ణాటక భూ రెవెన్యూ చట్టం, 1956:

సెక్షన్లు 49, 50, 56 — రెండవ అప్పీల్ దాఖలు చేయడం — బాధిత పక్షానికి అందుబాటులో ఉన్న చట్టబద్ధమైన పరిష్కారం — రెండవ అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందడంలో పక్షం విఫలమైంది — అతను రెండవ అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందలేదు కాబట్టి పునరీక్షణను పొందటానికి మినహాయించబడలేదు — సవరణ చట్టం 33/1975 ద్వారా సవరించబడిన సెక్షన్ 56 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (3) — అందువల్ల జాయింట్ డైరెక్టర్ యొక్క ఉత్తర్వు చెల్లదు లేదా అధికార పరిధి లేకుండా ఉండదు — చట్టం ప్రకారం కేసును పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి హైకోర్టుకు పంపబడింది.

సివిల్ అప్పీలు అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెం.3407/1996.

డబ్ల్యూ.పి.నెం.1628/92 లో కర్ణాటక హైకోర్టు యొక్క 21.4.94 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి.

అప్పీలుదారు తరపున ఎమ్. రామజోయిస్, ఎస్. ఎన్. భట్ మరియు పి. ఎస్. పన్వార్.

ప్రతివాదుల తరపున సంతోష్ హెగ్డే, ఎమ్. కె. భట్, పి. పి. సింగ్, ఆర్. ఎస్. హెగ్డే మరియు పి. మహాలే ఉన్నారు.

కోర్టు ఈ క్రింది ఉత్తర్వులను జారీ చేసింది:

అనుమతి మంజూరు చేయబడింది.

మేము పక్షాల తరఫు న్యాయవాదుల వాదనలు విన్నాము, ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ఈ అప్పీల్ డబ్ల్యూ.పి.నెం.1628/92 లో చేసిన ఏప్రిల్ 21, 1994 నాటి కర్ణాటక హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ యొక్క ఉత్తర్వు నుండి ఉద్భవించింది. కర్ణాటక భూ రెవెన్యూ చట్టం, 1956 (సంక్షిప్తంగా, "చట్టం") లోని సెక్షన్ 50 కింద అప్పీల్ ను అప్పీలుదారు ప్రాధాన్యత ఇవ్వనందున, సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ సమర్థనీయం కాదని హైకోర్టు ఆక్షేపిత ఉత్తర్వులో పేర్కొంది. అందువల్ల, 1989 ఆగస్టు 7 నాటి అనెక్సర్-ఎ లో ల్యాండ్ సర్వే & సెటిల్మెంట్ ఆఫీసర్ డిప్యూటీ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ చేసిన ఉత్తర్వుల దృష్ట్యా చట్టానికి అనుగుణంగా ఈ విషయాన్ని పరిష్కరించడానికి ఈ విషయాన్ని సర్వే & సెటిల్మెంట్ మరియు ల్యాండ్ రికార్డ్స్ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ కు పంపింది. వాస్తవాలు వివాదంలో లేవు. అవి ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

1953 ఫిబ్రవరి 11న జరిగిన కుటుంబ విభజనలో ఆస్తులను రెండు శాఖల మధ్య విభజించారు. దాని కొనసాగింపులో, 1967 మే 8న మరో విభజన జరిగింది, దీనిలో ఆస్తులు అప్పీలుదారు భర్త మరియు ప్రతివాదుల మధ్య విభజించబడ్డాయి. సరిహద్దుల విభజన కోసం, అప్పీలుదారు తన పేరులోని భూములను దాని క్రింద ఉన్న సరిహద్దులతో మార్చమని అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్, ల్యాండ్ రికార్డ్స్ కు దరఖాస్తు చేశారు. అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ 1986 అక్టోబరు 14 నాటి తన ప్రొసీడింగ్స్ ద్వారా భూములను గుర్తించాడు. బాధతో, ప్రతివాదులు చట్టంలోని సెక్షన్ 49 కింద డిప్యూటీ డైరెక్టర్ ల్యాండ్ రికార్డ్స్ ముందు అప్పీల్ దాఖలు చేశారు, వారు అప్పీల్ ను అనుమతించారు మరియు 1989 ఆగస్టు 7 నాటి ప్రొసీడింగ్స్ ద్వారా ఉత్తర్వులను పక్కన పెట్టారు మరియు ఉత్తర్వులో ఇచ్చిన ఆదేశాల దృష్ట్యా సరిహద్దును కొనసాగించడానికి ఈ విషయాన్ని అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ కు పంపారు.

అప్పీలుదారు సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణను దాఖలు చేశారు. జాయింట్ డైరెక్టర్ జూన్ 26, 1991 నాటి తన ఉత్తర్వు ద్వారా సవరణను అనుమతించారు మరియు అప్పీలేట్ అథారిటీ ఆదేశాన్ని త్రోసిపుచ్చి, అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ ఆదేశాన్ని ధృవీకరించారు. ప్రతివాదులు డైరెక్టర్ కు సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణను దాఖలు చేశారు. డైరెక్టర్ సెప్టెంబర్ 16, 1991 నాటి తన ఉత్తర్వు ద్వారా దానిని తోసిపుచ్చారు. ఆయన దాఖలు చేసిన తదుపరి పునరీక్షణలో, జనవరి 1, 1992 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కర్ణాటక అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్ సెక్షన్ 56 కింద రెండవ పునరీక్షణ నిర్వహించబడదని పేర్కొంటూ పునరీక్షణను తోసిపుచ్చింది. ప్రతివాదులు హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. ముందు చెప్పినట్లుగా, డివిజన్ బెంచ్ పైన పేర్కొన్న ఆదేశాలతో రిట్ పిటిషన్ ను అనుమతించింది.

చట్టంలోని సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ అందించినందున, సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ సమర్థనీయం కాదని హైకోర్టులో ఒక వాదన లేవనెత్తబడింది. హైకోర్టు ఈ వాదనను అంగీకరించి, రిట్ పిటిషన్ ను పాక్షికంగా అనుమతించింది మరియు ఇంతకు ముందు పేర్కొన్న విధంగా ఈ విషయాన్ని అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ కు పంపింది. రెండవ పునరీక్షణ సమర్థనీయం కాదని హైకోర్టు పేర్కొంటూ, జాయింట్ డైరెక్టర్, అనగా 1వ పునరీక్షణ అధికార యంత్రాంగం జారీ చేసిన ఉత్తర్వు అధికార పరిధి లేకపోవడం వల్ల చెల్లదని పేర్కొంది. ఆ తరపున తీర్మానం ఏమిటంటే, సెక్షన్ 50 కింద అప్పీల్ సెక్షన్ 49 కింద ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా ఉంటుంది కాబట్టి, సెక్షన్ 50 కింద పరిష్కారాన్ని పొందడంలో వైఫల్యం, అప్పీలుదారు సెక్షన్ 56 కింద పునర్విమర్శ అధికార పరిధిని పొందటానికి అర్హత లేని వ్యక్తి అయ్యాడు: అందువల్ల, జాయింట్ డైరెక్టర్ యొక్క ఉత్తర్వు అధికార పరిధి లేనిది మరియు చెల్లనిదిగా పరిగణించబడింది. తదనుగుణంగా, ఈ విషయాన్ని పరిష్కరించడానికి ప్రాథమిక అధికారికి పంపింది.

అందువల్ల, ప్రశ్న ఏమిటంటే: సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందకుండా, సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందటానికి పక్షం మినహాయించబడుతుందని హైకోర్టు తన తీర్మానంలో పేర్కొనడం సరైనదేనా? సెక్షన్ 50 ఇలా చెబుతోంది:

> "50. రెండవ అప్పీల్ (1) సెక్షన్ 49 కింద మొదటి అప్పీల్ లో జారీ చేసిన ఏదైనా ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా రెండవ అప్పీల్ ఉంటుంది:
>
> (a) అటువంటి ఉత్తర్వు అసిస్టెంట్ కమిషనర్ ద్వారా డిప్యూటీ కమిషనర్ కు పంపబడితే;
>
> (b) అటువంటి ఉత్తర్వును డిప్యూటీ కమిషనర్ ట్రిబ్యునల్ కు జారీ చేస్తే;
>
> (b1) అటువంటి ఉత్తర్వును సెటిల్మెంట్ అసిస్టెంట్ సూపరింటెండెంట్ లేదా అసిస్టెంట్ సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ ల్యాండ్ రికార్డ్స్ ద్వారా సర్వే, సెటిల్మెంట్ అండ్ ల్యాండ్ రికార్డ్స్ డైరెక్టర్ కు పంపినట్లయితే;
>
> (c) అటువంటి ఉత్తర్వు ల్యాండ్ రికార్డ్స్ డిప్యూటీ కమిషనర్ లేదా సెటిల్మెంట్ కోసం డిప్యూటీ కమిషనర్ లేదా ట్రిబ్యునల్ కు సర్వే, సెటిల్మెంట్ మరియు ల్యాండ్ రికార్డ్స్ డైరెక్టర్ ద్వారా జారీ చేయబడి ఉంటే.

(2) రెండవ అప్పీలుపై జారీ చేయబడిన ఉత్తర్వు అంతిమంగా ఉంటుంది."

సెక్షన్ 56 ఇలా చెబుతోంది:

"56. పునరీక్షణ యొక్క శక్తి: (1) ట్రిబ్యునల్, అసిస్టెంట్ కమిషనర్ కంటే తక్కువ హోదాలో లేని ఏ రెవెన్యూ అధికారి అయినా, మరియు వారి సంబంధిత విభాగాలలో ల్యాండ్ రికార్డ్స్ సూపరింటెండెంట్ లేదా అసిస్టెంట్ సెటిల్మెంట్ ఆఫీసర్ కంటే తక్కువ హోదాలో లేని ఏ సర్వే అధికారి అయినా, ఈ చట్టం కింద లేదా సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908 (కేంద్ర చట్టం 5 /1908) లోని సెక్షన్ 54 కింద ఏ సబార్డినేట్ ఆఫీసర్ యొక్క ఏదైనా విచారణ లేదా కార్యకలాపాల రికార్డును, అటువంటి అధికారి యొక్క కార్యకలాపాల యొక్క చట్టబద్ధత లేదా యాజమాన్యానికి సంబంధించి, తనను తాను సంతృప్తి పరచుకునే ఉద్దేశ్యంతో పిలవవచ్చు మరియు పరిశీలించవచ్చు. షరతు (★ ★ ★).

వివరణ: ఈ ఉపవిభాగం యొక్క ప్రయోజనాల కోసం,

(i) స్పెషల్ డ్యూటీ కమిషనర్, డిప్యూటీ కమిషనర్ కు అధీనంలో లేనట్లుగా పరిగణించబడతారు; మరియు

(ii) రెవెన్యూ అధికారులందరూ ట్రిబ్యునల్ కు అధీనంలో ఉన్నట్లు భావిస్తారు.

(1-A) (★ ★ ★)

(2) ట్రిబ్యునల్ కు లేదా పైన పేర్కొన్న అటువంటి అధికారికి, ఏదైనా సందర్భంలో, అలా కోరిన ఏదైనా నిర్ణయం లేదా ఉత్తర్వు లేదా కార్యకలాపాలను సవరించాలని, రద్దు చేయాలని లేదా త్రోసిపుచ్చాలని అనిపిస్తే, ట్రిబ్యునల్ లేదా అటువంటి అధికారి తగినట్లుగా భావించే ఉత్తర్వులను జారీ చేయవచ్చు:

అయితే, ఆసక్తిగల పక్షాలకు నోటీసు ఇవ్వబడి, వారికి వినడానికి అవకాశం ఇవ్వకపోతే తప్ప ఏ ఉత్తర్వు సవరించబడదు, రద్దు చేయబడదు లేదా తిరగి పంపబడదు.

(3) ఈ సెక్షన్ కింద పునరీక్షణ కోసం ఎటువంటి దరఖాస్తు మరియు అటువంటి దరఖాస్తుపై పునరీక్షణ చేసే అధికారం ఈ అధ్యాయం కింద అప్పీల్ కు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిన ఏదైనా ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా ఉపయోగించబడదు మరియు పునరీక్షణ కోసం ఎటువంటి దరఖాస్తు ఆమోదించబడదు, అటువంటి దరఖాస్తు అటువంటి ఉత్తర్వు తేదీ నుండి నాలుగు నెలల వ్యవధిలో సమర్పించకపోతే తప్ప:

ఉప–విభాగం (1) లో నిర్దేశించబడిన ఏదేని రెవెన్యూ అధికారి లేదా సర్వే అధికారి, ఈ అధ్యాయం క్రింద ఏ అప్పీల్ కు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడని ఏ ఆదేశానికైనా సంబంధించి, సవరించాలని కోరిన ఉత్తర్వు తేదీ నుండి మూడు సంవత్సరాలలోపు ఏ సమయంలోనైనా ఈ విభాగం క్రింద అధికారాన్ని వినియోగించుకోవచ్చు.

వివరణ: ఈ ఉపవిభాగం యొక్క ప్రయోజనం కోసం పరిమితి వ్యవధిని లెక్కించడంలో, ఈ విభాగం కింద ఏదైనా చర్యను ఏ కోర్టు ఆదేశం లేదా నిషేధాజ్ఞ ద్వారా నిలిపివేసిన కాలం మినహాయించబడుతుంది."

లెక్కించబడిన అధికారులెవరైనా జారీ చేసిన ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా, సెక్షన్ 49 కింద మొదటి అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారం అందించబడింది. సెక్షన్ 49 కింద అప్పీలేట్ ఆదేశాలకు వ్యతిరేకంగా, సెక్షన్ 50 రెండవ అప్పీల్ హక్కును ఇస్తుంది. సెక్షన్ 56 ప్రకారం, ట్రిబ్యునల్, అసిస్టెంట్ కమిషనర్...... కంటే తక్కువ హోదాలో లేని ఏ రెవెన్యూ అధికారి అయినా, చట్టం కింద లేదా CPC సెక్షన్ 54 కింద ఏ సబార్డినేట్ ఆఫీసర్ యొక్క ఏదైనా విచారణ లేదా కార్యకలాపాల రికార్డును, అటువంటి అధికారి యొక్క కార్యకలాపాల యొక్క చట్టబద్ధత లేదా ఔచిత్యానికి సంబంధించి తనను తాను సంతృప్తి పరచుకునే ఉద్దేశ్యంతో పిలవవచ్చు మరియు పరిశీలించవచ్చు. ఈ అధ్యాయం క్రింద అప్పీలుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిన ఏ ఆదేశానికైనా వ్యతిరేకంగా ఏ దరఖాస్తును ఉపయోగించరాదని (ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది) మరియు అటువంటి దరఖాస్తును నాలుగు నెలల వ్యవధిలో సమర్పించకపోతే పునరీక్షణ కోసం ఏ దరఖాస్తును స్వీకరించరాదని సబ్ సెక్షన్ (3) పేర్కొంటుంది. సెక్షన్ 56 (1) కింద పునరీక్షణ అధికారాన్ని వినియోగించుకోవడానికి రెండు పరిమితులు సూచించబడ్డాయి, అవి, సెక్ష 49 కింద అప్పీలేట్ ఆర్డర్ ను సవరించాలని కోరుతూ దరఖాస్తు చట్టం యొక్క సెక్షన్ 50 కింద అందించిన విధంగా ఏ రెండవ అప్పీల్ కు ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు; సెక్షన్ 50 ఆ అధ్యాయం పరిధిలోకి వస్తుంది కాబట్టి, అప్పీలేట్ ఆర్డర్ తేదీ నుండి నాలుగు నెలల వ్యవధిలోపు

దరఖాస్తు దాఖలు చేయబడుతుంది. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, బాధిత పక్షం సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందినట్లయితే, అతను సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ పరిష్కారాన్ని మళ్లీ పొందటానికి మినహాయించబడ్డాడు. సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీలేట్ పరిష్కారాన్ని పొందని పక్షం కూడా సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణను దాఖలు చేయడం నిషేధించబడిందని ఇది అనుసరించదు. సెక్షన్ 49 కింద అప్పీల్, సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ మరియు రెండవ అప్పీల్ లేదా సెక్షన్ 50 లేదా 56 కింద పునరీక్షణ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందటానికి ఎంపిక మాత్రమే సూచించిన పరిష్కార ఫోరమ్ల సోపానక్రమం బాధిత పక్షానికి వదిలివేయబడిందని చట్టం యొక్క పథకం కింద స్పష్టంగా ఉంటుంది. తదుపరి పథకం ఏమిటంటే, ఏదైనా సబార్డినేట్ అధికారుల కార్యకలాపాల యొక్క చట్టబద్ధతను లేదా యాజమాన్యాన్ని, ముఖ్యంగా రాష్ట్ర ప్రయోజనాలను ప్రభావితం చేసినపుడు, స్వయంచాలకంగా సరిచేయడానికి పునరీక్షణ అధికార యంత్రాంగానికి అధికారం ఉంటుంది.

రెండవ అప్పీల్ ను దాఖలు చేయడం అనేది బాధిత పక్షానికి అందుబాటులో ఉన్న చట్టబద్ధమైన పరిష్కారం. పక్షం పరిష్కారాన్ని పొందడంలో విఫలమైతే మరియు పునరీక్షణ అధికార పరిధి యొక్క పరిష్కారాన్ని కోరితే, అదే వ్యక్తి సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందడంలో విఫలమైనందున పక్షం పునరీక్షణ అధికార పరిధిని పొందటానికి మినహాయించబడదు. బాధిత పక్షానికి అందుబాటులో ఉన్న ప్రత్యామ్నాయాలలో ఇది ఒకటి అవుతుంది. "ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది" అనే పద బంధం, సెక్షన్ 50 కింద పరిష్కారాన్ని పొందిన తరువాత, సెక్షన్ 56 కింద పరిష్కారం అయిపోతుందని స్పష్టం చేస్తుంది. సవరణ చట్టం 33/1975 కి ముందు ఉన్న సెక్షన్ 56 లోని సవరించని సబ్ సెక్షన్ (3) భాష ప్రాతిపదికన హైకోర్టు ముందుకు సాగినట్లు తెలుస్తోంది. అందులో, పక్షం రెండవ అప్పీలేట్ పరిష్కారాన్ని పొందడంలో విఫలమైనప్పుడు, సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ అధికార పరిధి నిషేధించబడిందని తెలుస్తోంది. కానీ సవరణ చట్టం 33/1975 తరువాత భాష భిన్నంగా ఉంటుంది. అందువల్ల, సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ యొక్క పరిష్కారాన్ని పొందిన పక్షం, సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ పరిష్కారాన్ని పొందడం నిషేధించబడింది. అందువల్ల, సెక్షన్ 50 కింద రెండవ అప్పీల్ దాఖలు చేయని పక్షం, సెక్షన్ 56 కింద పునరీక్షణ పరిష్కారాన్ని పొందడం నిషేధించబడిందని హైకోర్టు తన తీర్మానంలో పొరపాటు చేసింది. సెక్షన్ 56 కింద పరిష్కారం అప్పీలుదారుకు అందుబాటులో ఉన్నందున జాయింట్ డైరెక్టర్ యొక్క ఉత్తర్వు చెల్లనిది లేదా అధికార పరిధి లేనిది కాదు.

ప్రతివాదుల తరఫున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ సంతోష్ హెగ్డే, పైన పేర్కొన్న తీర్మానాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, జాయింట్ డైరెక్టర్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వు యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని హైకోర్టు పరిశీలించలేదని వాదించారు. ప్రతివాది వరుస విజయవంతం కాని పునరీక్షణ పరిష్కారాలను ఉపయోగించుకున్నప్పటికీ, యోగ్యతలపై ఎటువంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయాలని మేము ప్రతిపాదించడం లేదు. మేము హైకోర్టు ఉత్తర్వులను త్రోసిపుచ్చి, చట్టం ప్రకారం కేసును పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి ఈ విషయాన్ని హైకోర్టుకు పంపుతాము.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది. ఖర్చులు లేవు.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.